

Матеріали 98-ї підсумкової наукової конференції
професорсько-викладацького персоналу ВДНЗУ «БДМУ»

Міністерство охорони здоров'я України
Вищий державний навчальний заклад України
«Буковинський державний медичний університет»

МАТЕРІАЛИ

98-ї підсумкової наукової конференції
професорсько-викладацького персоналу
Вищого державного навчального закладу України
«Буковинський державний медичний університет»

13, 15, 20 лютого 2017 р.

Чернівці 2017

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ВИЩИЙ ДЕРЖАВНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКРАЇНИ
«БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

МАТЕРІАЛИ

98 – ї

**підсумкової наукової конференції
професорсько-викладацького персоналу
вищого державного навчального закладу України
«БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

13, 15, 20 лютого 2017 року

Чернівці – 2017

УДК 001:378.12(477.85)
ББК 72:74.58
М 34

Матеріали 98 – ї підсумкової наукової конференції професорсько-викладацького персоналу вищого державного навчального закладу України «Буковинський державний медичний університет» (м. Чернівці, 13, 15, 20 лютого 2017 р.) – Чернівці: Медуніверситет, 2017. – 408 с. іл.

ББК 72:74.58

У збірнику представлені матеріали 98 – ї підсумкової наукової конференції професорсько-викладацького персоналу вищого державного навчального закладу України «Буковинський державний медичний університет» (м. Чернівці, 13, 15, 20 лютого 2017 р.) із стилістикою та орфографією у авторській редакції. Публікації присвячені актуальним проблемам фундаментальної, теоретичної та клінічної медицини.

Загальна редакція: д.мед.н., професор Бойчук Т.М., д.мед.н., професор Іващук О.І., к.мед.н., доцент Безрук В.В.

Наукові рецензенти:

д.мед.н., професор Кравченко О.В.
д.мед.н., професор Давиденко І.С.
д.мед.н., професор Дейнека С.Є.
д.мед.н., професор Денисенко О.І.
д.мед.н., професор Заморський І.І.
д.мед.н., професор Колоскова О.К.
д.мед.н., професор Коновчук В.М.
д.мед.н., професор Гринчук Ф.В.
д.мед.н., професор Слободян О.М.
д.мед.н., професор Ташук В.К.
д.мед.н., професор Ткачук С.С.
д.мед.н., професор Тодоріко Л.Д.

ISBN 978-966-697-607-6

© Буковинський державний медичний
університет, 2017

хірургічних операцій, інтерпретацію діагностичних даних, знижує цінність пренатальної ультразвукової діагностики. Розвиток і вдосконалення хірургічних технологій потребує надійного морфологічного базису, що пояснює особливості будови позапечінкових жовчних проток, причини виникнення їх анатомічних варіантів.

Мета дослідження - вивчити варіантну анатомію, особливості топографії та кровопостачання позапечінкових жовчних проток плодів людини.

Досліджено 18 препаратів плодів людини 160,0-450,0 мм тім'яно-п'яtkової довжини (ТПД), які загинули від причин, не пов'язаних із захворюваннями печінки та позапечінкових жовчно-вивідних проток і розвивалися в матці за відсутності впливів явно виражених шкідливих чинників зовнішнього і внутрішнього середовища.

При вивченні особливостей будови ПЖП у плодовому періоді пренатального онтогенезу людини, ми з'ясували їх просторову будову, джерела кровопостачання, синтопію з кровоносними судинами, особливості гістологічної будови. Встановлено, що на всіх препаратах міхурові протока (МП) впадає в загальну печінкову протоку (ЗПП), формуючи спільну жовчну протоку (СЖП). Остання в косому напрямку проходить крізь м'язову оболонку на рівні середньої третини медіальної стінки низхідної частини дванадцятипалої кишки (ДПК) і відкривається в її просвіт разом з підшлунковою протокою на верхівці великого сосочка (ВС) ДПК.

Основним джерелом артеріального кровопостачання МП є жовчноміхурова артерія (ЖМА). Її передня і задня гілки дихотомічно розгалужуються, анастомозують одна з одною, утворюючи густу артеріальну мережу органу. Навколо шийки жовчного міхура і МП виявлені особливості будови артеріальних судин – ланцюжок поздовжніх артеріальних анастомозів між верхнім відділом власної печінкової артерії і ЖМА, які утворюють артеріальне коло. Між шийкою жовчного міхура і дистальним відділом (спіральною частиною) МП добре простежуються циркулярні гілочки, а навколо проксимальної (гладкої) частини МП – розвинена артеріальна мережа, яка пере ходить в артеріальну мережу ЗПП та СЖП. Особливості просторової будови артеріальних анастомозів навколо спіральної частини МП свідчать про існування замикального пристрою (сфінктера) між шийкою жовчного міхура і МП, а також про важливу роль судинного (артеріального) компонента в його функціонуванні. Артеріальне коло і циркулярні анастомози в цьому відділі ПЖП можуть забезпечувати безперешкодне артеріальне кровопостачання сфінктера незалежно від фази моторики жовчного міхура і функціонального стану замикального пристрою МП.

На препараті 8-місячного плоду жіночої статі нами виявлено варіант кровопостачання жовчного міхура та МП. Від правої печінкової артерії до органа відходять три ЖМА: одна до передньої поверхні жовчного міхура і дві – до задньобокової. Вивчення тривимірної реконструкції препарату продемонструвало існування навколо МП артеріальних анастомозів у вигляді циркулярних гілочок (у циркулярній частині МП) і артеріальних дуг (в гладкій частині МП). Таким чином, можна припустити, що варіанти кровопостачання жовчного міхура і МП не порушують закономірностей будови судин, які є компонентами сфінктерних пристроїв ПЖП. У 8-місячного плоду чоловічої статі виявлений варіант взаємовідношення СЖП і МП в стінці ДПК. На макропрепараті чітко простежується ВС ДПК, знизу до якого примикає менший додатковий сосочок. Таку конфігурацію ми спочатку розцінили як варіант окремого впадання СЖП і МП в ДПК. Однак тривимірне комп'ютерне реконструювання та вивчення серії гістологічних зрізів, виготовлених з цього препарату, продемонстрували наявність спільного каналу, який відкривався у просвіт кишки на верхівці великого і додаткового сосочків ДПК.

Отже, виявлені нами варіанти будови судинного компонента сфінктерного апарату міхурової протоки і протокового компонента сфінктера Одді свідчать про існування закономірностей просторової організації замикальних пристроїв жовчних позапечінкових проток, які здатні забезпечувати біліодинаміку в умовах анатомічної мінливості деяких їх структурних компонентів. Артеріальне коло і циркулярні анастомози міхурової протоки є закономірними компонентами її сфінктерного апарату і можуть забезпечувати артеріальне постачання замикального пристрою незалежно від варіантів будови судинної системи. Особливості синтопії внутрішньостінкових відділів загальної жовчної і підшлункової проток з м'язовою оболонкою дванадцятипалої кишки, яка є активним елементом сфінктера Одді, не порушуються при виявленому варіанті будови великого сосочка дванадцятипалої кишки.

Цигикало О.В., Паліс С.Ю.*

ОСОБЛИВОСТІ МОРФОГЕНЕЗУ НИЖНЬОЇ ЩЕЛЕПИ В ПРЕНАТАЛЬНОМУ ПЕРІОДІ ОНТОГЕНЕЗУ ЛЮДИНИ

*Кафедра гістології, цитології та ембріології
Кафедра хірургічної та дитячої стоматології**

*Вищий державний навчальний заклад України
«Буковинський державний медичний університет»*

Вивчення джерел, термінів, хронологічної послідовності, критичних періодів та особливостей розвитку анатомічної будови зубо-щелепної системи в пренатальному періоді онтогенезу людини є актуальним напрямком морфологічного дослідження, який сприяє вирішенню важливої медико-соціальної проблеми – удосконалення методів профілактики, ранньої діагностики та ефективної хірургічної корекції вроджених вад і лікування набутих захворювань нижньої щелепи людини.

Мета дослідження - вивчити особливості розвитку та просторово-часову динаміку формоутворення нижньої щелепи в ранньому періоді онтогенезу людини, з'ясувати критичні періоди.

Досліджено 25 серій гістологічних препаратів зародків 4,0-13,5 мм тім'яно-куприкової довжини (ТКД), 30 серій мікропрепаратів передплідів 14,0-80,0 мм ТКД, 30 макропрепаратів плодів людини 160,0-500,0 мм тім'яно-п'яткової довжини (ТПД) та 25 новонароджених з використанням комплексу методів морфологічного дослідження, який включав морфометрію, мікроскопію, графічне та тривимірне комп'ютерне реконструювання, виготовлення гістотопографічних зрізів, статистичний аналіз.

Закладка нижньої щелепи відбувається на 4-му тижні внутрішньоутробного розвитку і розвивається вона із першої зябрової дуги, а саме з нижньощелепних відростків. На 5-му тижні з'являється меккелів хрящ, який складає основу нижньої щелепи. Протягом 6-7 тижнів внутрішньоутробного розвитку відбувається формування первинних центрів окостеніння нижньої щелепи. В передплодовому періоді розвитку відбувається подальша осифікація нижньої щелепи та спостерігаються декілька критичних періодів, які пов'язані з утворенням скронево-нижньощелепного суглоба, сполученням двох частин щелепи в одну, формуванням кінцевих точок прикріплення м'язів, а також початком регресивних змін в меккелевих хрящах.

Чала К.М.

ОСОБЛИВОСТІ СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНОГО ПЛАНУ ПЕРНАТАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ТИМУСА ЯК ОРГАНУ, ЩО ВИКОНУЄ ОДНОЧАСОВО ЗАХИСНУ ТА ЕНДОКРИННУ ФУНКЦІЇ

*Кафедра гістології, цитології та ембріології
Вищий державний навчальний заклад України
«Буковинський державний медичний університет»*

Органи імунної та ендокринної систем виконують загальнорегуляторну функцію. Тому вивчення хронологічної послідовності взаємодії та диференціації тканин і клітин тимуса, який регулює процеси лімфоцитопоезу та забезпечує ендокринну регуляцію є однією з найважливіших проблем, яка потребує вирішення; особливо у аспекті різних конституційних типів плодів та можливостей постнатальної адаптації новонароджених.

Адаптація новонародженої дитини до позаутробних умов існування – це наслідок радикальної структурно-функціональної перебудови усіх органів і систем, у тому числі і імунної. Імунна система разом із нервовою та ендокринною належить до загальнорегуляторних. Завдяки цитокіновій і гормональній взаємодії вона забезпечує сталість внутрішнього гомеостазу і відіграє важливу роль у постнатальній адаптації новонародженого.

На формування центральних та периферійних імунних органів впливають численні фактори, реалізуюча дія яких пов'язана з формуванням під час вагітності функціональної системи мати - плацента – плід.

Тимус у структурно-функціональному плані представляє собою складну систему, що виконує одночасово захисну та ендокринну функції. Як центральний орган імуногенезу, він забезпечує дозрівання Т-лімфоцитів, в тому числі появу у них антигенрозпізнаючих рецепторів, диференціювання Т-лімфоцитів на субпопуляції та селекцію клонів Т-лімфоцитів, здатних розпізнавати чужерідні пептиди у комплексі із аутологічними продуктами головного комплексу гістосумісності.

Як ендокринний орган, вилочкова залоза синтезує гормони, основними з яких є тимозин, тимоген, тимулін, тимопоетин.

Безперечним є той факт, що диференціація та міграція епітеліальних клітин у часточки тимуса проходить від периферії до центру, тому клітини кори і мозкової речовини відрізняються функціональною орієнтацією. У корі знаходяться більш молоді епітеліальні та лімфоцитарні клітини, що підтверджується рівномірним розподілом хроматину у ядрах та високою мітотичною активністю клітин.

Кортикальні лімфоцити, на відміну від медулярних, мають крупні овальні ядра і великий об'єм цитоплазми. На 8-му тижні ембріогенезу перебудовується мозкова речовина, в яку разом зі сполучною тканиною та кровоносними судинами врастають епітеліальні клітини субкапсулярної зони, що свідчить, за думкою ряду дослідників про формування у центрі часточок структурної основи гематотимічного бар'єру і зони росту епітеліальної стромы. Питання про існування бар'єру між кровоносним руслом і мозковою речовиною тимуса залишається дискусійним до сьогоднішнього дня.

До цього часу залишаються спірними та суперечливими питання, щодо структури і функцій тимічних тілець. Одні дослідники вважають тільки Гассалю місцем продукції гормонів тимуса, оскільки вони контактують із судинами, інші відносять їх до чисто деструктивних елементів. Разом з тим, існує гіпотеза (Хлыстова З.С., 1987), згідно якої, саме тільки Гассалю, що містять ороговілу масу, стимулюють проліферацію ретикулоепітелію, який, у свою чергу, ініціює заселення органу лімфоцитами.

У останні роки доведено вплив тілець Гассалю на процеси антигенпрезентації, індукції апоптозу, на синтез ферментів та біологічно активних речовин, що забезпечують внутрішній гомеостаз тимуса як центрального органа клітинного імунітету.

Оцінюючи у сукупності морфологічні перебудови в органах імунної системи ембріонів та плодів раннього і середнього фетального віку, слід підкреслити, що накопичені дані про структуру тимуса та інших органів імуногенезу у плодів у літературних джерелах висвітлені недостатньо та мають фрагментарний характер. Представлена інформація в основному стосується патоморфологічних змін центрального і периферійних органів імунної системи при акцидентальній трансформації тимуса. Причому оцінка структурної перебудови тимуса проводиться без урахування клітинно-тканьової зрілості органу.

Chiblen' S.V., Olijnyk I.Yu., Tsyhykalo O.V. Features of the vascular bed anlage in the gall bladder and the cystic duct in human early prenatal ontogenesis.	27
Garvasiuk O.V. Morphology of preterm maturing of chorial placental tree against iron-deficiency anemia in 33-36 weeks of gestation.	28
Garvasiuk O.V. Morphology of preterm maturing of chorial placental tree against iron-deficiency anemia in 29-32 weeks of gestation.	28
Guzik O.V. To the question of prenatal morphogenesis of the human uterine cervix.	29
Herasym L.N. Morphogenesis of the internal jugular veins in the perinatal period of ontogenesis.	29
Kavun M.P. Development of the liver in the pre-fetal period of human ontogenesis.	30
Lazaruk O.V. Peculiarities of metastases in women of chernivtsi region with invasive ductal breast carcinoma according to tnm classification (category t-n).	30
Marchuk F.D., Liutyk M.D. Morphogenesis and structural changes of the great duodenal papillae in the early period of human ontogenesis.	31
Martseniak I.V., Oliynyk I.Yu. The structural changes of the fetuses buccal region soft tissues morphology in the developmental dynamics.	31
Navarchuk N.M. The formation of particular structures of oral areas of human embryos.	32
Nazymok Y.V., Biriuk I.G., Khashchuk V.S. Topographic-anatomical interrelations of the sigmoid-rectal segment in 4-6-month fetuses with u-shaped sigmoid colon.	32
Popeliuk O.-M.V. Aspects of human larynx formation in the development of fetus.	33
Popeliuk O.-M.V. The interdependence of structural organization of osseous base of the skull and morphometric parameters of viscerocranium.	33
Popovych A.I. Ectopic pregnancy nowadays: pathomorphological research.	34
Reshetilova N.B., Kulish N.M. Morphology of the third ventricle during 16-20th weeks of prenatal period of human ontogenesis.	34
Tuleneva O.A., Davydenko I.S. Immunohistochemical vimentin concentration in the endothelium of the terminal chorionic villi in the aspect of various forms of placental insufficiency.	35

СЕКЦІЯ 2 ОСНОВИ МОРФОЛОГІЇ ТА ФІЗИКО-БІОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ СТРУКТУРНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ БІОЛОГІЧНИХ ТКАНИН

Бойчук Т.М., Петришен О.І., Грицюк М.І. Стан структурних елементів печінки в умовах дії хлоридів металів та стресу на фоні зміненої активності шишкоподібного тіла.	36
Бойчук Т.М., Ходоровська А.А. Актуальні аспекти морфогенезу тканин дихальних шляхів у ранньому онтогенезі людини.	36
Галиш І.В., Петришен О.І. Структурна організація судинного русла нирок, як результат впливу хімічних речовин.	37
Малик Ю.Ю., Семенюк Т.О., Пентелейчук Н.П. Полярizzaційна архітектоніка аномально розташованих струн лівого шлуночка серця людини отримана методом лазерної поляриметрії.	38
Пентелейчук Н.П., Малик Ю.Ю., Семенюк Т.О. Морфологічний аналіз нормально розташованих сухожилкових струн передсердно-шлуночкових клапанів серця новонароджених.	39
Пентелейчук Н.П., Малик Ю.Ю., Семенюк Т.О. Морфологія сухожилкових струн передсердно-шлуночкових клапанів серця дітей грудного віку та їх поляризаційна структурність.	40
Петришен О.І., Георгіян Т.І., Королюк Н.П. Лазерна поляриметрія, як метод ранньої діагностики морфологічної перебудови органів репродуктивної системи у літніх жінок.	40
Семенюк Т.О., Малик Ю.Ю., Пентелейчук Н.П. Клапани серця людини в аспекті лазерної поляриметрії.	41
Семенюк Т.О., Малик Ю.Ю., Пентелейчук Н.П. Морфологічна характеристика клапанів серця у дітей віком до 1-го року.	42
Хіблень С.В., Цигикало О.В., Олійник І.Ю. Варіанти топографії та кровопостачання позапечіночких жовчних проток у плодів людини.	43
Цигикало О.В., Паліс С.Ю. Особливості морфогенезу нижньої щелепи в пренатальному періоді онтогенезу людини.	44
Чала К.М. Особливості структурно-функціонального плану пренатального розвитку тимуса як органу, що виконує одночасово захисну та ендокринну функції.	45
Чернікова Г.М. Сучасні тенденції у вивченні підшлункової залози у ранньому періоді пренатального онтогенезу людини.	46
Tsyhykalo O.V. Development of the sphincteric apparatus of the extrahepatic bile ducts in the prenatal period of human ontogenesis.	47
Khodorovska A.A., Popova I.S. Polarization properties of certain endocrine glands tissues of intact rats.	48
Małyk Yu.Yu., Semeniuk T.O., Pentelejchuk N.P. Histoarchitectonics of the typical mitral valve chordae tendineae and false chordae tendineae of the left ventricle of human's heart.	48
Petryshen O.I. Structural changes of the renal architectonics of rats exposed to a combined influence of salts against the ground of stress.	49
Petryshen O.I., Halysh I.V. Modern approach to the morphology and function of merkel cells.	50